

De gamle platter fortæller – 20.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Med justitsråden på Torvet

Et malerisk billede fra det gamle Roskilde

Som denne uges fugleskydningsplatte har vi valgt justitsråd, borgmester og byfoged H.C. Müllers festlige og farvestrålende skive fra 1832, der giver et malerisk billede af det gamle Roskilde.

Heinrich Christian Müller var født i 1771 og døde den 20. februar 1839 i Roskilde. Han var medstifter af Roskilde Sparekasse. H.C. Müller var kongevalgt borgmester og byfoged og en meget skrap jurist, så der er ikke noget at sige til, at han også var justitsråd. Alle "pæne" mennesker dengang var "råd" med kammer-, kancelli-, justits- eller meget andet foran. Senere kom der kludder i titelvæsenet, som fik et af sine alvorligste grundskud, da justitsminister Peter Alberti i 1908 udnævntes til geheimekonferentsråd – et par måneder før han meldte sig for bedrageri til 18 millioner kr., et for datiden ufatteligt beløb.

*

Men tilbage til fugleskydningsplatten. Motivet er fra det nuværende Stændertorvet, og den er malet fra den søndre del af den gamle Nygade med kig ned over det daværende Raadhustorvet og begyndelsen af Skomagergade. I et af de beskedne huse til venstre, hvor nu blandt andre Palæ-Cafeen ligger, boede justitsråden selv, og Roskilde historikeren, Arthur Fang, mener, at det nok er den fine mand selv, der sidder i det fine køretøj. Der er iøvrigt et vældigt liv over torvet, hvor det halve Roskilde synes at have sat hinanden stævne. På hjørnet ved det hvide hus florerer torvelivet, mens det ude på selve torvet sker lidt mere i spredt fægtning.

Foran det nuværende rådhusårn, det gamle Sct. Laurentii kirketårn, ligger byens gamle rådhus, der tager sig helt imponerende ud. Det var bygget i 1735, fire år efter en stor brand, der ødelagde et endnu ældre rådhus. I de fire år sparede man penge sammen til et nyt, og så måtte man endda have

hjælp fra majestæten. Arthur Fang synes, at man spolerede det ellers rigtig pæne hus ved at sætte en etage på. Den indrettedes til fængsel. Gæsterne var dog sikkert nogenlunde tilfredse, for de kunne sidde bad de tilgitrede vinduer og se på livet nedenunder.

*

På det hvide hjørnehus står tydeligt Nygade, navnet på en passage, der i 1733 blev lavet ned til Palæet. I 1836 blev Nygade til Nytorv, ved at man nedrev en gammel husblok, og i 1908 kom så den store forening af Nytorv og Raadhustorvet, da man fjernede den hvide hjørneejendom og en del andre gamle huse. For en del år siden fik torvene så fællesnavnet Stændertorvet, hvad der iøvrigt i sin til fik bølgerne til at gå overmåde højt.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Heinrich Christian Müllers skive indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab.

*

Palæ-Cafeen eksisterer ikke mere. I dag ligger restaurant Vivaldi på stedet.

*

Rådhuset ligger i dag på Køgevej, men læserne er næppe i tvivl om at det beskrevne rådhusårn ligger på Stændertorvet.

*

Den gamle justitsråd ville måske ha' rynket lidt på brynene, hvis han havde kendt Roskilde Sparekasses videre skæbne. Først en kuldsejlet fusion med et par jyske sparekasser under navnet DK Sparekassen. Kort tid efter en nødvendig fusion med Bikuben, som så fusionerede med Girobank til BG Bank. Derefter endnu en fusion med Realkredit Danmark, og endelig en fusion med Danske Bank koncernen.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 12. august 1972 og den 29. januar 2011